

Bytový podnik Smiřice

Z bývalé Domovní správy ustavené v roce 1962 obhospodařuje nynější Bytový podnik Smiřice celkem 54 domů s 254 byty a 18 nebytovými jednotkami pronajatými obchodním a jiným organizacím. Tento bytový fond se nalézá mimo Smiřic i v obcích Holohlavy (1 dům) a Černožice (14 domů).

Dále podnik vlastní olejovou kotelnu o výkonu 3,6 Gcal a uhelnou kotelnu o výkonu 1,2 Gcal. Tyto kotelny převážně vytápí byty cizích organizací a prodejní prostory obchodních organizací. V roce 1986 má dojít k rekonstrukci olejové kotelny na vytápění zemním plynem.

Podle kategorie bytů vlastní Bytový podnik 65 bytů I. kategorie, 121 bytů II. kategorie, 19 bytů III. kategorie a 49 bytů IV. kategorie.

Vzhledem k tomu, že většina bytového fondu je starší než 70 let, dochází nyní k provádění modernizace domů s byty IV. kategorie.

V roce 1984 byly modernizovány domy čp. 64 a 40 v Černožicích, kde vzniklo celkem 16 bytů II. kategorie a 2 garsoniéry. V roce 1985 se začalo s modernizací domu čp. 57 v Černožicích, kde vznikne dalších 12 bytových jednotek II. kategorie. Na letošní rok je v plánu modernizace domu čp. 218 ve Smiřicích (bývalé Hakovo). Zde vzniknou 4 byty II. kategorie. V roce 1987 se počítá s další modernizací domu čp. 191 ve Smiřicích (opravna obuvi) na nové 4 byty II. kategorie. V dalších letech osmé pětiletky se uvažuje s pokračováním modernizace domů čp. 95 (Oděvy) a čp. 99 (bývalé Pleštilovo).

Za pět let této pětiletky podnik plní plánovanou údržbu bytového fondu v průměru na 106 %. Ve finančním ukazateli to je průměrem 749 tisíc korun ročně. Ze strany nájemníků obdrží Bytový podnik na nájemném 360 tisíc korun a od socialistických organizací z nebytových prostorů 150 tisíc korun. Rozdíl mezi částkou vydanou na údržbu a přijatými nájemnými hradí stát.

Údržba bytového fondu je prováděna dodavatelsky nebo vlastními pracovníky. Na dodavatelské údržbě se podílí největší částí OSP Hradec Králové, dále pak Eram Hradec Králové a VČ. VaK Hradec Králové středisko kanalizace a další podniky. Vlastní drobnou údržbu provádí podnik svými zaměstnanci, a to v profesi zedník, malíř – natěrač, pokrývač a instalatér – zámečnick.

Vladimír Zemek, ředitel BP

2 historie trhů konaných ve Smiřicích

Konání trhů mělo v Čechách staletou tradici a bylo výsadou měst (tzv. městské privilegium), kterou městu uděloval panovník na žádost majitele panství. Při změně panovníka bylo toto privilegium obnovováno a listiny o tom byly opatrovány jako významné doklady o městských právech. Potřeba trhů byla tehdy zdůvodňována zvýšením životní úrovně obyvatel a zvelebením města, i když z nich těžili i majitelé panství.

Také v archívu našeho města je uchováno několik městských privilegií, kterými bylo Smiřicím přiznáno právo konat trhy. Jedno z nejstarších privilegií udělil městu začátkem 17. století císař Matyáš. List císaře zní takto:

„Oznamujeme tímto lidem všem, že jsme ponížené prosení od urozeného Jana Rudolfa Trčky z Lípy, na Opočně, Smiřicích a Světlé nad Sázavou rady a komorníka našeho, abychom obyvatelům městečka Smiřic, lidem poddaným jeho, z milosti naší císařské a královské, též pro snadné jich vyživení a obce té zvelebení tři jarmarky, totiž první ve středu po Hromnicích i na dobytek koňský, druhý ve středu po neděli Jubilate, třetí ve středu po svatém Matoušovi Evangelistovi Páně, navíc každého týdně ve středu jeden trh, taktéž trhy dva na vlnu, totiž jeden ve středu před památkou sv. Jiří a druhý ve středu před narozením pany Marie, znovu nadati a vysaditi ráčili.

Jeho ponížené prosbě naklonění jsouce a přihlédajíce k věrným a pilným službám, které jest slavné paměti císaři Rudolfovi, pánu bratrovi našemu nejmilejšímu činil a také nám k milostivému zalíbení našemu činiti nepřestává, s dobrým rozmyslem, naším čistým vědomím, s radou našich věrných milých a mocí královskou v Čechách, dotčené tři jarmarky, dále trh týdnenní a trhy na vlnu, tak na již jmenované dny témuž městečku Smiřicím milostivě nadati a znovu vysazovati ráčíme.

Navíc konečně, aby obyvatelé nadepsaného městečka Smiřic, nynější i budoucí, tak jak jiná městečka v království tomto Českém svých jarmarků a též i trhů týdnenních a na vlnu, buď z práva nebo obyčeje užívají, tolikéž užívati mohli a moci měli.

Protož prikazujeme všem obyvatelům a poddaným našim ze všech stavů království našeho Českého, nynějším i budoucím věrným milým, abyste obyvatele téhož městečka Smiřic, nynější i budoucí, při těch třech jarmarcích, dále při trhu týdnenním a při těch dvou trzích na vlnu, tak jak se nadepisuje v tomto milostivém dání a znovu jich vysazení našem měli, drželi a neporušitelně nyní i na časy budoucí a věčně zachovali, žádných jim v tom překážek nečiníce ani komu jinému činiti nedopouštějíce a to pod varováním hněvu a nemilosti naší císařské a královské, i budoucích našich králů českých.

Však proto chceme, aby toto, těch jarmarků a trhů nové nadání a vysazení jednomu každému bez újmy a škody na jeho spravedlnosti bylo. Tomu na svědomí pečeť naší císařskou a královskou jsme k listu přivěsiti nechali.

Dáno na hradě našem Pražském, ve čtvrtek den svaté panny Anežky léta 1616.“

Pořádání trhů, zejména výročních (zvaných jarmarky), bylo v dobách našich předků pro Smiřice velkou událostí. Do městečka se sjeli prodávající i kupující, přišly peníze, lid viděl nové věci, slyšel noviny, všude bylo živo, všichni obyvatelé se na jarmark těšili.

Rozvojem obchodu a řemesel se ovšem charakter výročních trhů postupně měnil, z trhů na koně, vlnu aj. vznikly výroční trhy obyčejné, takové, jaké jsme zažili zejména v období mezi dvěma posledními válkami.

Rudolf Malík, člen letopiseckého aktivu MěNV

Trhy ve Smiřicích před druhou svět. válkou

Jako pokračování trhů, konaných ve Smiřicích v dřívějších dobách na základě privilegia, které městu udělili čeští králové, byly u nás konány trhy i po vzniku naší republiky (po roce 1918). Byly to jednak trhy týdenní, jednak trhy výroční, odedávna zvané jarmarky.

Trhy týdenní se konaly pravidelně každou středu, později i v neděli dopoledne na bývalém náměstí u lihovaru. Prodávali zde hlavně zemědělci z okolních vesnic své produkty (máslo, tvaroh apod.) a dále drobná hospodářská zvířata (husy, kachny, slepice a jejich mláďata i kůzlata). Kromě toho bylo nabízeno ovoce všeho druhu a později i zelenina, kterou dováželi pěstitelé z Lochenic.

Tyto trhy byly našimi hospodyňkami běžně navštěvovány, neboť bylo možno koupit čerstvé zboží, které nebylo prodáváno v místních obchodech. Například máslo a tvaroh kromě na trhu bylo možno koupit jen od překupníků, kteří obcházeli domácnosti. Rovněž zeleninu prodávali ve městě v malém sortimentu jen dva místní překupníci. Zboží se prodávalo podle starých zvyklostí, např. máslo na libry (libra byla asi ½ kg), ovoce na pětilitry a pod.

Výroční trhy se konaly třikrát v roce, vždy ve středu a jejich termíny navazovaly na starou tradici (tj. středa po stanoveném církevním svátku). Datum jarmarku nebylo předem oznamováno, neboť místním a okolním obyvatelům bylo známo. Kromě toho byla data trhů konaných v českých městech uveřejňována ve všech kalendářích. Byly to brožury s kalendářem a zábavným i poučným obsahem, které byly tehdy v různých druzích vydávány a hojně kupovány. Největší jarmark byl na podzim v listopadu, zvaný kateřinský (středa po svátku Kateřiny), kdy jej hojně navštěvovali okolní zemědělci po zpeněžení své sklizně.

Jarmark byl pro Smiřice velkou událostí. V ten den přijeli prodavači různého zboží, zvaní trhovci, kramáři nebo jarmarečníci i ze vzdálenějších míst (jejich trvalým zaměstnáním byl prodej na trzích) i řemeslníci či obchodníci z okolí.

Po obou stranách Palackého ulice od mostu u Opletalových až po bývalou radnici (dnes pamětní síň) si postavili vlastní nebo zde vypůjčené krámy (stánky), kryté plachtami nebo i bez nich, popř. prodávali zboží vyložené jen na zemi na podložce. Krámy byly postaveny směrem do jízdní dráhy ulice, návštěvníci procházeli středem vozovky. Prodávači různým voláním i rýmováním nabízeli a vychvalovali své zboží.

Prodáváno bylo zboží všeho druhu, zejména textil (látky, prádlo, šátky, punčochy, čepice, klobouky, ušité oděvy a šaty), dále zboží kožené (obuv, bačkory, tašky). Na náměstí u lihovaru měli svá stanoviště prodávači nádobí všeho druhu. Hojně se tehdy používalo nádobí hlíněné, zvané bunclové (hrnce, pekáče, kastroly apod.). Měli zde stanoviště i bednáři se svými výrobky (dřevěné konve, putny, škopky aj.). Hojně byli na trhu zastoupeni prodávači cukrářských výrobků (bonbony, perníky, pišingry, čokoláda – zejména laciná zlomková, cukrová vata, turecký med aj.).

Trhy byly nejvíce navštěvovány občany okolních obcí, příležitost si nenechali ujít ani místní občané a také děti. Ve středu odpoledne nebylo školní vyučování. Na trhu bylo nabízeno zboží ve velkém výběru, jaký nebyl v místních obchodech, popřípadě zde nebyl vůbec. (Například pánská a dámská konfekce, která byla lacinější než šitá na míru.) Zčásti se jednalo o zboží lacinější, méně hodnotné, s malými vadami nebo ve zbytcích, což byla příležitost pro kupující s nízkými příjmy (rodiny dělníků a drobných zemědělců), i pro šetrné občany. Na trhu měli pěkné kryté stánky i dva místní cukráři, z okolních obchodníků pravidelně dojížděli s konfekcí Drašnarové z Třebechovic.

Velkým rozvojem výroby zboží a rozšířením obchodní sítě i do menších míst a zvýšením úrovně obyvatelstva ztratily jarmarky ve městech své původní poslání. Pokud jde o týdenní trhy, zůstaly tyto v řadě měst zachovány nebo byly obnoveny pro prodej výpěstků (zeleniny, ovoce, květin apod.) i drobných zvířat zahrádkářů a záhumenkářů.

Rudolf Malík, člen letopiseckého aktivu MěNV

Zneužívání léčiv

Člověk se od pradávna snažil najít prostředek proti svým nemocem. Tak vznikly léky. Dvacáté století, století atomového věku, sebou nese ohromný rozmach vědy a techniky a s tím související rozvoj farmaceutického výzkumu a průmyslu. V celosvětovém měřítku neustále stoupá množství spotřebovaných léků na jednoho obyvatele. Mnohde to souvisí se zvyšující se životní úrovní obyvatelstva a úrovní léčebné a preventivní péče, často však můžeme najít souvislost v nesprávném stylu a způsobu života. Spěch, stresové situace, pracovní vypětí jsou velkou zátěží pro nervovou soustavu. Mnozí pak raději sáhnou po léku, než by se snažili krizovou situaci vyřešit jiným způsobem.

Zneužívání je nadměrné, nesprávné či zbytečné užívání léčiv. Zahrnuje samoléčení, návyk, toxikománii a otravy. Jako samoléčení označujeme léčení léky volně prodejnými nebo léky

získanými od sousedů či příbuzných, kteří měli podobné zdravotní potíže. Takovéto „léčení“ může být velmi nebezpečné, protože stejné příznaky neznamenaí vždy stejnou nemoc. O návyku mluvíme tehdy, jestliže si organismus na léky zvykl a k dosažení účinku je třeba stále vyšších dávek. Návyku lze částečně zabránit střídáním léků, pokud je nezbytné je užívat. Největším problémem je toxikomanie neboli psychická závislost. Velice často vzniká na známý a oblíbený lék Alnagon. Velké množství pacientů po jeho užití nejen ztrácí bolesti, ale cítí se celkově dobře, povzbuzeni, plní elánu. Mohou pak začít tento lék vyhledávat i bez bolestí a stále častěji. Tato léková toxikomanie je podobná alkoholové toxikomanii (alkoholismus) nebo nadměrnému kouření. Je však mnohem nebezpečnější a často končí i předčasnou smrtí. Zvlášt nebezpečná je toxikomanie u dětí a mládeže.

O alkoholismu bylo už hodně řečeno a napsáno. Méně často se setkáváme s články o vlivu alkoholu na užívané léky, tedy i na zdravotní stav pacienta. V zásadě platí, že alkohol k lékům nepatří. Někdy snižuje účinek léku, jindy zvyšuje nežádoucí účinky a v kombinaci s některými léky může být pro zdraví a život i velmi nebezpečný.

Pro názornost uvádím některé nejužívanější skupiny léků:

- léky proti alergiím (Dithiaden, Theadryl, Medrin, Bromadryl) – v kombinaci s alkoholem dochází ke zvýšení účinku, ale i k většímu útlumu, ospalosti, útlumu dechu;
- léky snižující krevní tlak (Neocrystepin, Rauwasan, Dihydralazin) – v kombinaci s alkoholem dojde vlivem silného roztažení cév k prudkému poklesu tlaku, bezvědomí;
- léky snižující srážlivost krve (Pelentan) – u alkoholiků sklon ke krvácivosti vlivem zvýšeného účinku léku;
- léky při cukrovce (Dirastan, Buformin) – alkohol zvyšuje účinek léku, může dojít ke smrti vlivem poklesu hladiny cukru v krvi;
- vitamíny – u alkoholiků se snižuje jejich využívání z potravy;
- sulfonamidy (Biseptol, Supristol) – zákaz požívání alkoholu ještě několik dní po skončení léčby, nebezpečí poškození ledvin;
- antibiotika (Penicilin, Tetracyklin, Ampicilin) – s alkoholem se sníží nebo zcela vymizí účinek léku, někdy vzniká nesnášenlivost (nevolnost, zvracení).

RNDr. Stanislava Javůrková, vedoucí lékárny Smiřice

Z M A T R I K Y

Tento článek byl upraven z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů – byla vymazána data narození a trvalá bydliště dětí.

V roce 1985 se narodilo ve Smiřicích, Holohlavech a Rodově celkem 53 dětí:

Rychtera Jaroslav
Hošek Petr
Korešová Iveta
Urlich Petr
Rožnovská Martina
Joštová Eliška

Hrdlička Ivo
Zelenda Michal
Chaloupka Lukáš
Nováková Lenka
Dvořáková Lucie
Opletal Ondřej
Špaček Pavel
Holmanová Michaela
Hofman Jan
Matějčík Martin
Gočalová Jiřina
Vantola Milan
Kratochvílová Eva
Juričková Martina
Ryntová Jaroslava
Hušková Alena
Helešicová Radka
Bartáková Miroslava
Kutíková Alena
Kratochvílová Petra
Volockij Petr
Marek Viktor
Kučera Vojtěch
Janeček Tomáš
Čepelková Jiřina
Martinů Iva
Škalda Jaroslav
Merkel Martin
Provazník Miroslav
Koza Ondřej
Felbrová Radka
Mochan Marcel
Brandejs Ondřej
Hencel Michal
Budíková Kateřina
Fejgl Petr
Hrochová Ivana
Holeček Jiří
Novotný Josef
Němečková Lucie
Háičmanová Radmila
Karlova Lenka
Hampl Josef
Ryba Bohumír
Firkušná Lenka
Tluková Jana
Kloučková Markéta
Rapouch Tomáš

Z našich řad odešli:

Únor:	Tuček Jan	Holohlavy 129
	Šrámková Jiřinka	Holohlavy 120
	Semrád Miroslav	Smiřice 261
	Pišta Václav	Smiřice 251
Duben:	Klimeš Josef	Smiřice 553
	Hamáček Josef	Smiřice 507
	Cardová Marie	Holohlavy 88
Květen:	Harangozó Ján	Holohlavy 6
	Pavlík František	Smiřice 573
	Sychrovská Marie	Smiřice 87
Červen:	Maršálková Marie	Smiřice 116
	Špryňarová Marie	Smiřice 253
	Sukupová Božena	Smiřice 447
	Jirousek Václav	Smiřice 134
	Kordač František	Smiřice 297
	Kaubová Marie	Smiřice 90
	Janečková Zdeňka	Smiřice 249
Červenec:	Rohlena Ladislav	Holohlavy 86
	Hažová Anežka	Smiřice 186
	Paliarik Valentýn	Smiřice 26
	Paliariková Marta	Smiřice 26
	Šťastný Bohuslav	Smiřice 250
	Gostřová Karolina	Smiřice 447
Srpen:	Hojný Jaroslav	Smiřice 551
	Slezák Václav	Smiřice 331
	Grünerová Marie	Smiřice 445
Září:	Štěrba Václav	Smiřice 37
	Kutík Jan	Smiřice 304
	Millerová Jiřina	Rodov 24
	Tomšová Helena	Smiřice 164
	Škarytka Jan	Rodov 17
	Němeček Václav	Smiřice 391
Říjen:	Kubelková Františka	Smiřice 340
	Střecha František	Smiřice 252
	Muzikantová Věra	Smiřice 400
	Tínr Jan	Smiřice 565
	Koza Josef	Smiřice 356
	Knejp Václav	Smiřice 126
Listopad:	Tučková Marie	Holohlavy 129
	Gregor Jan	Smiřice 151
	Satranská Marie	Rodov 62
	Stříbrná Marie	Trotina 12
	Strejčková Zdeňka	Smiřice 102

	Kylarová Věra	Smiřice 238
Prosinec:	Kamenický František	Smiřice 189
	Vojtěchová Marie	Rodov 27
	Kudrová Božena	Smiřice 136
	Bednářová Marie	Holohlavy 148
	Vídeňský Alois	Smiřice 570
	Laburda Josef	Smiřice 449
	Motyčka Jaroslav	Smiřice 382
	Černý Ladislav	Smiřice 180
	Andrýsová Zdeňka	Holohlavy 28

Ve svatební síni MěstNV bylo v roce 1985 uzavřeno celkem 43 sňatků.

Stanislava Klimešová, matrikářka

Hodnocení soc. závazku na počest 40. výročí osvobození

Socialistický závazek uzavřený na počest 40. výročí osvobození naší vlasti byl podložen 34.935 brigádnickými hodinami od občanů, organizací NF a místních závodů. K 31. 12. 1985 bylo odpracováno celkem 68.160 hodin.

Z akcí, které měly být dokončené nebo zahájené v roce 1985, to byla sběrna druhotných surovin a zakázková kancelář uhelných skladů. Tyto byly předány do užívání ve 3. čtvrtletí 1985. Dále bylo započato s pracemi na rozšíření prodejny potravin u Hradeckých, kde stanovený úkol byl do konce roku rovněž splněn. Největší radost máme z dokončení učebnového pavilonu, u něhož byla 29. 11. 1985 provedena kolaudace a po odstranění některých zjištěných závad začala sloužit svému účelu.

Zde je třeba vyzvednout obětavost a iniciativu soudruhů Jiřího Pitra, Petra Krejčího a Jiřího Hájka. Uznání zasluhují i naši stálí brigádníci pod vedením Bohuslava Starého. Poděkování patří také organizacím NF, a to především ČSŽ a členům rybářského svazu. Ženám za provedený úklid, rybářům za stálý přísun brigádníků o sobotách.

Ukončením této akce skončila i jedna z největších starostí tohoto volebního období. Byli jsme značně kritizováni za její dlouholetou rozestavenost, i když jsme si měli být vědomi již od samého počátku, že jednu z podmínek stavby na výjimku ministerstva financí nesplníme, tj. dodržení

termínu výstavby do dvou let. Zvláště již proto, že náš vyšší dodavatel Agrostav byl ochoten podepsat hospodářskou smlouvu pouze za podmínky, že hlavní stavební výrobu zajistí MěstNV.

Počátkem ledna 1983 byla zahájena montáž skeletu Pozemními stavbami a teprve v březnu počala vlastní brigádní práce na výkopech, betonování pásů, zdění atd. Necelé tři roky práce na učebnovém pavilonu prováděnou touto formou jsou úspěchem všech, kteří se na ní podíleli.

Kanalizace v Holohlavech nebyla zahájena pro nepředvídané technické problémy a požadavky vznesené při jednáních ze strany ČSD. Finanční prostředky na rok 1985 byly 272.000,- Kčs a vzhledem k náročnosti protlaku přesáhnou 800.000,- Kčs. Prováděcí organizace Vodní stavby Ústí nad Labem je schopna provést práce v letech 1986 nebo 1987. Z těchto důvodů byl Okresní národní výbor v Hradci Králové požádán o přesunutí a posílení částky na příští volební období.

Hodnota díla vytvořená v tomto roce je 2.057.000,- Kčs a náklady nepřesáhnou 60 %.

V neinvestiční části akce „Z“ byla vytvořena hodnota díla 910.000,- Kčs v nákladech do 50 %. Za velmi dobrý přístup zasluhují uznání mládežníci v Holohlavech a tenisté. Konečné úpravy náměstí Míru nebyly dokončeny a jeho současný stav je neuspokojivý.

V technické vybavenosti rodinných domků byla kompletně dokončena vozovka v Husově ulici za 257.000,- Kčs a prodloužení kanalizace v Nývltové ulici v nákladech 129.000,- Kčs.

Závazek občanů města ve sběru druhotných surovin činil:

35 t železného šrotu	skutečnost: 48 t
40 t papíru	84,6 t
1,5 t barevných kovů	2,4 t
4 t textilu	7,6 t

Jistě i k těmto dobrým výsledkům přispěla nově zbudovaná sběrna a rozšíření výkupních dnů. I zde je nutno poděkovat všem brigádníkům, kteří se na výstavbě podíleli.

Na pomoc zemědělské výrobě jsme se zavázali odpracovat 600 brigádnických hodin. ČSŽ ve Smiřicích vyjednotil a okopal 1,5 ha cukrovky a ostatní občané 5 ha. Uvedená organizace odpracovala 242 hodiny na sklizni jablek a rybízu, usušila 22 q sena. Velkovýkrmnám bylo prodáno více než 90 q sena od chovatelů z Holohlav a ostatních občanů. Ze zemědělsky neobdělávaných ploch bylo sklizeno 220 q sena pro vlastní potřebu chovatelů, myslivců a drobných pěstitelů.

Cíle a konkrétní úkoly v oblasti ideově výchovné činnosti na rok 1985 jsou obsaženy v Jednotném plánu kulturně výchovné činnosti a jsou i vyhodnoceny v novém návrhu. Radou MěstNV je vysoce hodnocena práce našeho Sboru pro občanské záležitosti. Bohatá škála jeho činnosti je na vysoké úrovni a zasluhuje uznání celému kolektivu a v neposlední řadě i předsedkyni soudružce ing. Bayerové. V roce 1985 bylo uskutečněno 14 vítání nových občánků, a to s kulturním programem a květinovými dary maminkám. Sbor se podílel na slibu jisker, zahájení braneckého výcviku, slavnostního předávání občanských průkazů patnáctiletým, rozloučení s dětmi MŠ, uvítání prvňáčků do ZŠ, slibu pionýrů, „Hovorů s mládeží“, na oslavách MDŽ pro důchodkyně a na návštěvách našich občanů v Domovech důchodců. Společně s ČSŽ, MěKS, komisí sociálně zdravotní byly uskutečněny velmi hodnotné přednášky a besedy.

Poděkování za úspěšné naplňování JPKVČ patří i dalším desítkám organizací a organizátorů, kteří nám tak pomohli v této oblasti socialistický závazek splnit. Je třeba vysoce hodnotit podíl práce komise školské a kulturní, zvláště pak jejího člena s. Jaroslava Novotného, při každoročním sestavování tohoto plánu.

Přestože se nepodařilo zahájit práce na kanalizaci v Holohlavech, lze závěrem konstatovat, že plnění našeho závazku bylo úspěšné. Neměli bychom však být spokojeni se vzhledem a stavem některých míst, čistotou prostranství, chodníků, zelených a květinových záhonů v našich obcích, které při větším pochopení našich občanů, občanských výborů, organizací NF a závodů, by mohly být na daleko lepší úrovni.

Karel Kutil, předseda MěstNV

Rodov

Pokračování z minulého čísla:

Každé město i nejzapadlejší ves prožívala s velkým vzrušením 28. říjen, první den svobody.

V Rodově bylo právě posvícení, tedy chvíle sama o sobě již radostnější, kalená jen přetěžkou ranou – počtem padlých a nezvestných vojáků, která teprve po čase skončila smutnou bilancí. Šestnáct se jich do vsi nevrátilo. Z rodiny Krejčových to byli všichni tři bratři (Bedřich, Václav, Bohuslav), každý padl na jiné světové straně, daleko od domova zaplatili krutou daň válce.

Chudoba vsi byla odčiněna parcelací části statku Smiřice, a tak většina chalup do toho času bez pole byla odkázána na práci v nedalekém cukrovaru, lihovaru, cihelně u stavitele, na panském. Přibyla tak na mnohém místě ke koze kráva, k jedné krávě druhá, k trakaři slabý vůz. Podědil se někde starý dřevěný pluh, kovář spravil staré vyřazené brány, ale nejvíce se spoléhalo na sousedskou výpomoc, která po všech těch útrapách války přivedla alespoň na chvíli lidi celé vsi k bratrství srdcí.

Svoboda přišla tak náhle. Přinesla novoty, ale bylo i mnoho roztrpčení. Byla propagována odluka církve od státu, založena nová církev československá a tím nastala nevraživost mezi lidmi, kteří zůstali římsko-katolíky a mezi novými sektaři z církve československé. Po čase nastalo několik let uklidnění a dnes je náboženská otázka osobní záležitostí každého jednotlivce.

První léta po osvobození se hojily rány války. Každý si hleděl práce a životní úroveň se rozvíjela. Školy doháněly slabiny monarchie rakouské, ale celosvětové krizi propadla i mladá republika Československá. Politických stran vyrostlo jako hub po dešti, velkou svobodu dostaly mezinárodní menšiny, a tak pohraničí, území poněmčené svou věčnou nespokojeností ke všemu českému, pošilhávalo po znovuzřízení velmoci ze živlu germánské rasy. Sudety jsme měli kousek za humny. Dvacet let se potácela první republika ve velikých přerodech, boj vyvrcholil mobilizací obranných sil proti germánské rozpínavosti. V té době dobrodruh Hitler vedl německý národ ke Golgotě a nesl odpor. Obklíčen přáteli tvrdě a bleskově lámal odpor sousedů, Rakouska, Gdaňska, a pak následovalo Československo. Náš stát byl jako kus masa hozený rozzuřenému

psu, aby na chvíli nechal v klidu rozbouřené státy na západě. Ztratili jsme Sudety. Z Čech a Moravy zůstal živořící protektorát se ztracenou svobodou.

Nastala nejtvrďší chvíle utrpení národa. Naplnily se žaláře, koncentráky a neminul den, aby celými potoky neunikala krev české inteligence i dělníků. Nebyla ušetřena ani naše ves. I když nedošlo ke ztrátě přímo, byli totálně nasazení do Říše mladí a tam našel smrt Jan Piorecký, později Josef Marek. Josef Abbice si přinesl nezhojitelné ochromení nohou. Z žen byla ve Vratislavi Zdeňka Matoušková. Šťastně přečkala nálety, bombardování a po 5. květnu 1945 se vrátila do vsi. Část mladých byla nasazena na nucené opevňovací práce do Maďarska. Bylo to v zimním období na sklonku roku 1944. Všichni si vytrpěli svoje strádání zimou, špatným stravováním a bezohledným jednáním hlídačů i poručníků. Přibližoval se pád tvrdé nadvlády německé soldatesky. Téměř každý den bylo slyšet temné dunění. Bylo to bombardování Drážďan, Lipska i jiných míst Hitlerovy říše. Chaos a nervozita zavládla ve vojsku koncem dubna a v prvních dnech květnových.

Na Trotině byli trvale ubytováni vojáci, kteří hlídali most a měli dozor nad pořádkem na hlavní silnici. Do akce odzbrojování armády zasáhli mladí, většinou svobodní chlapci a skutečně četa asi 30 vojáků na Trotině zůstala beze zbraní. Jedno obrněné vozidlo zastavilo opodál, použilo kulometu, a tak bylo raněno několik lidí. Pak začal ústup Schörnerovy armády. Státní silnice od Náchoda na Hradec Králové duněla projíždějícími kolonami vojsk. Někdy přijelo auto na prázdné duši, z pláště visely cáry, auto drkotalo po kostrbaté vozovce a útěk před Sovětskou armádou byl bezhlavý. Na několika místech hořela těžká nákladní auta, odsunutá z vozovky, skácena ze strání a politá benzínem nebo naftou. Tři dny a tři noci trval tento zběsilý útěk a ty jednotky, které nestačily náporu, pustily se do bloudění krajem, hladoví a vystrašení. Na mnohých místech se potom našly odznaky SS oddílů, které se zbavovaly tohoto symbolu, by zahladily stopy krvavých žoldnéřů, vrahů a nelidských bestíí.

Dlužno se ještě zmínit, že před poslední fází pádu druhé světové války přešel naším krajem pochod zajatých sovětských vojáků. Zdraní a na smrt vysílení přenocovali ve Všeštarech a na Lípě. Byla uskutečněna darovací akce pro tyto zubožené tvory a skutečně se sešlo mnoho chleba, mouky, brambor a krup. Jen hrachu dal vedoucí státního statku 10 pytlů, a tak jsme na třech povozech před rozedněním jeli na Všešтары a Lípu. Jistě všechno nedostali zajatci, ale byla vidět dobrá srdce občanů sympatizujících s armádou, která měla lví podíl na vítězství nad nacismem.

Mravenčí píle, znovuvybudování ochromeného života na území nové republiky, které bylo vráceno odvěké území patřící k Čechám, zrušení Sudet, vyhoštění germánského života a převzetí opuštěného území lidem české národnosti, to byly dalekosáhlé akce prvních dnů po roce 1945. Z obce Rodova se odstěhovalo několik zemědělských rodin, které byly zaměstnány většinou u státního statku. Odstěhovala se tak pracovní síla, čeledínové, služky a první nápor proti soukromému hospodaření byl výsledkem směřujícím k dějinnému zvratu, k socialismu.

V obci byla propagována hospodářsko-technická úprava půdy. Pohovor ukázal, že se nejedná jen o scelení půdy do přibližně takových velikostí, jak každý doposud vlastnil, ale o úpravu oblastí honů pro JZD, která se objevovala jako první vlaštovičky socialismu na vsi. Akce HTÚP opadla. Ještě několik let se ve vsi hospodařilo soukromě, postaru a bez mechanizace.

Postupem času bylo založeno JZD o celkové výměře 114 ha zemědělské půdy. Všestranná pomoc okresního národního výboru přinesla založenému družstvu dobrý finanční výsledek, ale zhoršení všech podmínek k životu i zbytku váhavců k socialismu vesnice. Tak se hned příštího roku rozhodl i ten zbytek ke vstupu do JZD. Jeden hospodář zůstal stranou pro nezhojitelné TBC a jeden proto, že nebyl odkázán na výtěžek z polí, ale pracoval jako vedoucí ve stavebním odboru a práci na poli ve výměře do 1 ha vykonával za pomoci jedné kravky. V JZD byly sloučeny pozemky jak z Rodova, tak z osady Trotina, ale život JZD nebyl dlouhý. Trval jen čtyři roky a skončil v roce 1960. Zkrácený

záznam bilance zaznamenává, že celá ves hospodařila v kolektivu na výměře 261,12 ha zemědělské půdy, z toho orné 219,95 ha. Celková výměra záhumenek byla 15,19 ha a patřila rozdílem na 31 závodů sdružených v JZD.

(Dokončení příště)

ZPRAVODAJ – vydává MěNV ve Smiřicích. Povoleno rozhodnutím ONV, ze dne 3. 1. 1973, pod č.j. Kult.-tisk 14/72.

Odpovědný redaktor: Josef Liška

Vychází nákladem 210 ks. Cena výtisku je 2,50 Kčs.

Toto číslo vyšlo v únoru 1986.